

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

16 de Castratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ita sancitum a Carolo V. Maximiliano, in *constit. causa. crimin. artis. 137.* ¶ Erat ¶ aliquando tempore Innocentii I V. Sum. Pont. & postea quoddam genus Perfarum, qui impietatis cum essent Mahometicæ, coniuurabant in necem Christianorum, se consecuturos vitam æternam sibi persuadentes, si quendam sustulissent: idcirco mirifice idiomatica Christianorum edocuit, proditorie se illis inferebant, & proceres quoque, dum nemo suspicaretur, trucidabant: neque ob id scelus, sua sententia præclarum mori tristabantur, quinimo gaudebant: dicti Assassii a Paulo Amylio, & Artacida: *libr. 5. de gest. Franco. in Ludoni. Iunia. Et libr. 7. in D. Ludon. vita. Polyd. Vergil. lib. 16. histo. Angli.* quod is, qui illius factio- nis princeps ab illis deligebatur, Artacidas dicebatur. Idque, vt ar- bitror, Parthorum more, qui suos reges vocabant Artacidas, vt Ægyptii partim Ptolomæos, & ante Pharaones: Latini Murianos: Albani Syluios: Romani Imperatores & Cæsares. Meminit Cornelius Tacitus, *lib. 2. annal.* Artacidarum gentis: Parthos signifi- cans seu exules Scythas. Nam vt ex aliis & Dione. *lib. 40.* constat exules Scythæ primum innotere sub Artace, Scythæ quidem ignobili sed strenuissimo: qui exsulum collecta manu, regnum sibi virtute bellica constituit: a quo Parthiæ provincia dicta Artaci- da: & qui ab eo genus duxerunt hereditario regno potiti Artaci- da: dicti fuerunt. Hos assassinos concilium Lugdunense excom- munitauit anathemate, & eos, qui illis opem ferrent, vel domi recipere, c. 1. *de homic. in 6.* dignosque horum socios & fauto- res, depositione ab omni officio, gradu, ordine, & honore eccle- siastico, statuit.

17 ¶ Quæ ¶ partum sibi, vel alteri mulieri abegerit dolo malo: si is animatus fuerit, capitali sententia vt homicida puniti debet, vel si mortua mulier fuerit. *Paul. l. si quis aliquid, 38. §. qui abortiois. Et idem statuit in concil. Constant. in Trullo, in l. Ciceron, 39. de pœn. P. l. pen. ad leg. Corn. de sicar. C. ca. Moyses, c. sicut semina, 32. q. 2.* Quod si inanimato partu, abegerit abortum, non quidem vitio lap- plicio, sed temporali exilio plectendam placuit. *d. d. Cicero. §. si. si mulierem, 8. ad l. Cor. de sic. in P. l. diuus, 4. de extraor. crimi. P. Sed & si mulier, p. priis viscerib. vim venentiaue intulerit, quo abortus fieret partus viuus utero clausus, in legem Pompeianæ de partici- diis incidit, quia filium occidit, l. 1. ad leg. Pom. de parricid. ca. sicut ex literarum, c. 20. de homic. ap. Gregor. c. consultus, 2. q. 4. si inani- matus, non utique, ca. quod vero, 32. q. 2.*

18 ¶ Idemque ¶ statuen- dum, si poculo factum sit, vt immature factus educeretur. Quale scribit Ammianus Marcellinus. *lib. 16.* Eusebiam Constantii Cæsaris vxorem, porrexisse læpe Helenæ Lu- liani Conçæfari vxori, quotiescuque ea conceperit. Factus ani- matus non dicitur, priusquam embrio perfecta corporis deli- neatione consistat. *d. c. Moyses, 32. c. 2.* Secundum Hippocratem, seu Thefallum vel Herophilum, *lib. de nutricia. u. distave,* quique & triginta soles partum formant, septuaginta mouent, decem & ducenti perficiunt: alii, quique & quadraginta ad formam, sex & septuaginta ad motum, decem & ducenti ad exitum: alii, quin- quaginta ad formam, ad primum saltum centum, ad perfectionem trecenti: alii, ad discrecionem quadraginta, ad transmutationem octoginta, ad excisionem quadraginta & ducenti. Si recte placuit apud Wisigothos, *l. 1. de excutient. homin. partus, lib. 6. C. Wisigot. titu. 3.* Qui mulieri prægnanti poculum dederit ad necandum infan- tem, vel ad faciendum aorsum, occidatur. *Mulier qua aorsum facere requisit, si ancilla est, ducenta flagella suscipiat: si ingenua, careat dignitate persone. Et cui iusserimus seruitura tradatur.*

19 ¶ De ¶ muliere, quæ propter inimicitias, quas cum marito habet, de industria abortando, neque, in vitæ lucem factum produ- cendo, seminis ipsius fructum perimit, duæ existant leges nouella- rum Iustitiani, quarum vna repudiare eam marito iniuria affecto permittit, §. *senim, nouella 22.* altera, non permittit. §. *quia vero, nouell. 117.* Leo Imperator, in *constit. 31. Leon. xci. τὸ τὸν ἀρπαζο- εἶς τὰς τὴν ἁυτῆς γυναῖκα, &c.* primam probat: postrema vt ma- gis Christianismo accedens, quo matrimonium indissolubile, rece- ptior, cum licet aliis legibus detectum facinus tollere. ¶ Hic ¶ certe existimo similitudine rationis plectendas mulieres & viros, qui arte aliqua præcauent, ne ex marito concipiant: voluptatis ex- plendæ causa, semen admissum ex industria reiciendo, vt norunt meretrices, & perniciosa viri. Sic enim viam generationis ex ma- litia intercidit, & quodammodo homicidium nasciturorum ad- mittunt, digni morte: vt existat iudicium diuinum de Onarno filio Iudæ, *Genes. c. 38.* qui necatus a Deo, quod iussus ex lege suscitare semen fratris sui Her, & vxorem eius ducere, semen fundebat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur: rem detestabilem

operatus. Dicunt & Hebræi, *glo. ordin. in d. c. 38. Genes. vide que diximus in personis, de Eunuchis.* Her quoque occitum a Deo, quod libidinis erga vxorem Thamar se haberet, & caueret ne impæ- gnaretur. In concilio Wormacensi cautum quoque, c. *si aliquis, c. 5. de homic.* vt qui explendæ libidinis causa, vel odii, hominibus aut mulieri quippiam fecerit, vel potu propinquaret, vt non possit ge- nerare, vel concipere, vel nasci soboles, vt homicida puniretur. ¶ In ¶ legibus Salicis, *tit. 28. de homicid. §. 4.* illa. *Qui grauidam, et ingenuam verberauerit, et illa mortua fuerit, culpabilis indicatur 28000. denariorum, qui faciunt 700. solidos. Et §. 5. eod. tit. Qui in- fantem in utero matris occiderit, 8000. denariorum, qui faciunt soli- dos 200.* In legibus Wisigothorum, *l. 2. de excutient. hominum. partus, lib. 6. C. Wisigot. tit. 3.* mulierem grauidam necans, mori- tur: si formatum infantem excussit 205. solidos reddit: si infor- mem, centum, si ingenuum ingenuæ sit delinquens: nam in ser- uis flagellorum ictibus abortus vindicatur. *l. 3. 4. 5. §. 6. eod.* Apud Moysem autem, *Exod. c. 21. lex hæc: Strixit si fuerint viri, et per- cussit quis mulierem prægnantem, et abortiuum quidem fecerit, sed ipsa vixerit, subiacebit damno quantum maritus eius experierit, et arbitri iudicauerint: si autem mors fuerit subsecuta, reddet animam pro anima, oculum pro oculo, &c.*

¶ Exstat ¶ Henrici secundi Regis Galliarum constitutio, con- stit. sur la fait de femmes grosses. anno 1556. mense Februarii, vt ob- uiam eatur abortibus & malitiis mulierum interimētium partus: qua mulier, quæ celauerit se fuisse prægnantem vel peperisse, nec publice baptizandum, vel sepeliendum partum exhibuerit, rea habeatur homicidii, seu parricidii.

¶ Et ¶ quia in lege Cornelia nihil interest per se quis occiderit, an mortis causam dolo dederit. *Vlpian. l. nihil interest, 15. ad leg. Cornel. de sicar. P. c. de cetero. c. 11. de homici. apud Gregor. ideo qui iussit aliquem occidi, tenetur. Ita si iusserit tantum verberari, non mutari vel occidi, & qui verberandi mandatum exceperit, occide- rit, de homicidio tenetur. c. fin. eo. in 6. lib. 5. tit. 4. simul cum eo qui occiderit: quia qui occasionem damni datur, damnum dedisse vide- tur. Paul. l. qui occiderit, §. in hac, ad leg. Aquil. Quamuis poena non eadem sit potissimum, quando agitur de seruis occisis, *litem. si obstruxit, 9. eod.* quorum vita & corpora accipiebant æstimatio- nem, & vite redemptionem: cum tamen homo liber inestimabilis sit iure ciuili. *l. 1. §. sed cum homo, de iis qui deiecer. vel effuder. Necis membrorum suorum dominus sit, & ideo non directa, sed vtili vtatur actione legis Aquilæ. l. liber homo, 1. ad legem A- quil. in P.**

¶ Ex ¶ lege Draconis olim sicarii & cædis auctores, patria & fi- nibus fiebant extorres. *Demosthen. contra Aristocrata.* Erat & Athe- niensium lex, *Homicidas licet occidere in nostro territorio, et in carcerem ducere: excruciare, aut pecuniam extorquere non licet, aliquis duplum damni dati dandum. Idem in Lepidem.* ¶ Moris ¶ & antiqui sui, si quem per insidias occiderent, ac eadem expia- tura essent, extrema cadaueris, & torquem ex illis particulis con- sectum de collo suspendereat, vt ait Suidas in verbo ἐπιμαρτύριον, Et interpres Apollonii Rhodii, *οἱ δολοφόνους ἀρχαίως, ἀπομαρτύ- ρημα τὸ ἐπὶ τῷ τῷ ἀναρτήματι, ἢ τῷ τῷ λαβόντες ἐξήσαν τὸ τελεῖν αὐτῶν ἐπειτα τῷ αἵματι αὐτῷ λαβόντες: τῆς οἰς τὸ σῆμα ἐπίσπον.* Exle- ge Dei, *Deuter. 21.* si inuentum fuisset homicidium, & auctor ce- dis ignorabatur, maiores ciuitatis illius, quæ proximior erat ca- daueri reperto, expiabant scelus sacrificata vitula iurantes se non effudisse sanguinem, nec vidisse occidere, rogantes Deum, vt propitius esset populo suo Israeli, nec reputaret sanguinem innocen- tem in medio populi.

De Castratione. Cap. 16.

- 1 Castrare se, vel alium sponte vel inuisum prohibitum pœna ca- pitali. Et num. 4. Spadonum nomen quid contineat. Et Thlibia qui eod.
- 2 Castrantes se ipsos clericis ne sint.
- 3 Circumciso nunc quibus concessa.
- 4 Pœna Eunuchos faciendum.

Vt ¶ lex Cornelia quoque, ne quis seruum liberumve inul- tum, sinentemve castrat, ne quis sponte se castrandum præ- beat: est & medico, qui hoc fecerit, & sponte castrato, capitalis imposita pœna. *Paul. l. 4. §. si. ad l. Cor. de sicar. Venule. l. si quis seruum, 6. eo. tradit & dominus, qui seruum suum castratum tradiderit, dimidia parte bonorum multandus. Quod Paul. l. si quis, 5. eo. prolat ad il- los, qui Thlibias faciunt. Nam & Vlp. spadonum nomen & ad eos, qui na-*

qui natura tales sunt, & ad Thilbias & Thlasia, & ad alia genera spadonum pertinere ait, *Vlp. in l. spadonum, 128. de verb. signific.* sunt autem huiusmodi, cuius testiculi sunt collisi vel contracti. Quare qui hoc ipsum procurant, homicidæ censentur: prohibent enim, ne possint homines generare, & ita generandi naturam iungunt. *¶ Tuber ¶ Nicæna Synodus 1. can. 1. qui seipsum incidit nulla necessitate morbi adactus, inter clericos ne recipiatur. Et apostolica Synodus, in can. apostolorum, ca. 21. & 22. ca. si quis absciderit, §. 5. dist. 1. apud Gratian. ne is, qui sibi vitilia amputavit, fiat clericus: quia sui homicida. Plura de Eunuchis & castratis iam diximus in tomo istius operis 2. c. 2. Ideo de eis nihil ultra adiciam. Statuit porro lex Ripuario, in legib. Ripuarie, tit. 6. §. 1. si quis ingenuus ingenuū castraverit, 200. solidis culpabilis iudicetur: aut si negaverit, cum 12. iuret. ¶ Circumcidere ¶ Iudæis tantum permittitur suæ religionis pueros, aliis aliove ex pœna legis eunuchos castigant, prohibitum, e. *Modest. in l. circumcidere, 11. ad leg. Corn. de sicar. Honorius & Theodosius, l. Iudæi, 15. de Iudæis, libr. 1. C. statuerunt, etiam Iudæos & bonorum proscriptione & perpetuo exilio damnandos, quos constitisset Christianum circumcidisse, vel mandasse circumcidi. Permissum autem homines suæ religionis circumcidere, quia hos partebantur Christiani cum sua lege vivere, l. 1. 2. & l. nullus, eod. libere: sicut & adhuc alicubi. ¶ Ex ¶ constitutione novella Iustiniani, qui eunuchos faciunt, & castrant aut sunt, vel præsumunt, si viri sunt, si dem quod aliis fecerunt patiuntur, & si incolumes evaserint, bona eorum adducuntur fisco, & ipsi mittuntur in gypsum in perpetuum vitæ tempus. Si mulieres, afficiuntur supplicio, si viri sunt, si dem quod aliis fecerunt patiuntur, & si incolumes evaserint, bona eorum adducuntur fisco, & ipsi mittuntur in gypsum in perpetuum vitæ tempus. Si mulieres, afficiuntur supplicio, si viri sunt, si dem quod aliis fecerunt patiuntur, & si incolumes evaserint, bona eorum adducuntur fisco, & ipsi mittuntur in gypsum in perpetuum vitæ tempus. Si mulieres, afficiuntur supplicio, si viri sunt, si dem quod aliis fecerunt patiuntur, & si incolumes evaserint, bona eorum adducuntur fisco, & ipsi mittuntur in gypsum in perpetuum vitæ tempus.**

fragram vagantem capere, & vinculis ad opera constringere, ut ex Tranquillo in Augusto, constat. ¶ Qui ¶ operam dederit, vel falsum fieret iudicium, quo morte damnaretur reus, tenetur hac quoque lege, l. 1. ad l. Corn. de sic. in P. quia mortis causam dedit. ¶ Iure ¶ pontificio, quia ecclesia neminem sententia mortis puniat, e. in archiepiscopatu, de rapitor. c. clericis, c. 5. & c. sententiam, cap. 9. ne cler. vel mon. lib. 3. Decret. tit. 50. mitior videtur homicidarum pœna: & proinde in foro pœnitentiæ, homicidæ episcopo imponitur pœnitentia 15. annorum, & depositio, & peregrinatio: presbytero, depositio, & 12. annorum pœnitentia, quorum tribus pane & aqua cibandus: diacono, decem, in hibita ad altiorum gradum promotione, c. si quis homicidam, 50. dist. In laicis, pœnitentia lepre annorum, c. si qua femina, ead. dist. Et si quis occasione accusationis, necis alicuius causa fuerit, quadraginta diebus, pane & aqua tantum reficiendus: postea, per septem annos pœnitere mandatur, e. accusasti, de accusation. ¶ In ¶ foro contentioso, ecclesiastica iurisdicção solet in maioribus criminibus reos clericos deponere, & suspendere a sacrorum ordinum & ministerii sacrosancti altaris tractatione, ca. at si clericis, ca. 4. §. si vero de ind. lib. 2. Decret. tit. 1. quod & in homicidio statutum, ca. cum non ab homine, de ind. c. inquisitionis, de accus. ¶ Ex ¶ constitutione ¶ Constantini Porphyrogenetæ, in 1. lib. sur. Orient. & const. Const. Porphy. tit. πειρ τῶν ἐκκοιτων φονεβῶν, canonica lege mitius agendo punitur etiam voluntarius homicida, exilio perpetuo a loco, in quo homicidium perpetratum fuerit, ut minuatur proximorum occisi dolor, aut monastica vita, cum bonorum ademptione, & post ecclesiasticam censuram. Verum bona non fisco adducuntur, sed illa primæ uxori de functi pro dote & donatione propter nuptias, item & liberis eius triens datur. Habent & filii homicidæ quoque trientem, & monasterium, si quod ingrediatur.

De Veneficiis. Cap. 18.

- 1 Veneficia ad legem Corneliam de sicariis pertinent. Venenum bonum, & malum quid.
- 2 Venenum non licet nec emere, nec vendere, nec habere impune, quibus.
- 3 Venenorum compositiones docentes reprobat. Et num. 4.
- 5 Veneficorum ratio quando primum Roma cepit haberi.
- 6 Veneficorum ultimum supplicium est.
- 7 Veneficia, quæ maritis parauerant, venenum a consanguineis iudicio senatus necata.
- 8 Veneficia necata a Galba Casare.
- 9 Acubus venenarii plures necari, & auctores damnari.
- 10 Tutor veneno occidens pupillum cruci affixus.
- 11 Veneficorum puniendorum Platonis lex, & aliorum. Et num. 12. 13. & 14.
- 15 Annulis antiqui venenum ferebant, quo quando voluissent, possent. mori. Et venenum quare Plinius laudavit.
- 16 Venenum presertaneum basilisci, & quomodo curetur.
- 17 Venenum parans ut exhibeat, si non effectu occiderit, num morte puniendus, & seq.
- 18 Veneficii reatus morte non exstinguitur rei. Et parricidii quis reneatur.
- 19 Veneficorum Wisigothorum lex, & pœne.

Lex ¶ Cornelia quoque de sicariis ad veneficia pertinet, §. item 1 lex Corn. de publ. ind. l. 1. ad leg. Corn. de sicar. l. prator edixit, 7. §. si dicatur homo, de iniu. P. & pœna eadem corriguntur. Venenum enim malum non nisi dolose propinari potest animo occidendi. Malum venenum dicunt Iuriconsulti, quia & bonum sit venenum, l. qui venenum, 236. de verb. signific. l. 3. §. 1. ad l. Corn. de sicar. Gell. lib. 12. ca. 19. Vocatur namque venenum, quod pharmacum Græcis dicitur: quod & bonum & malum potest esse. Sic enim scribit Hom. Odyss. 5.

φάρμακον ποικίλον ἔσθλα μεμυμένα, πολλὰ θληρὰ.

Id est,

Pharmaca quidem multa bona mixta sunt, multa & amara. 2 ¶ Marcellus ¶ l. 3. cap. 5. legis Corn. de sicariis & veneficiis teneri tradit, Qui malum venenum necandi hominis causa fecerit, vel vendiderit, vel habuerit. Sic & Caius l. quod sepe, 35. §. 1. de contrahen. emt. in P. docet, Non licere habere, vel vendere, nec emere medicamenta androphona, non δυνάσθημα, vel deleteria, si per alterius materie adiectionem, v. sui esse nō possint salubri. Nam mixtione possunt salubria fieri, vel antidoto esse, Plin. lib. 20. c. 13. & lib. 24. c. 17. & lib. 25. c. 4.

De causis aliis ad Corneliam legem de Sicariis pertinentibus. Cap. 17.

- 1 Seruos propria auctoritate ad bestias dare interdicitum, & potestas necis adempta.
- 2 Occidere reos maleficii propria auctoritate non licet. Milites necantes quando rei homicidii, eod.
- 3 Naufragum capiens & constringens Cornelia de Sicariis plectitur.
- 4 Moris iudicium procurans, homicida.
- 5 Homicidarum damnatio & pœnitentia in foro pœnitentiæ, & in foro contentioso ecclesiastico. Et num. 6. & 7.
- 7 Monasterium in panam.

Tenetur ¶ quoque lege Cornelia de sicariis, qui seruum sine iudice ad bestias dederit, vendiderit, emeritve eius rei causa. *Modest. in l. circumcidere, §. 1. ad leg. Corn. de sicar.* Nam lege Petronia & Senatusconsultis, ea potestas dominis adempta est, ne seruos ad pugnantem contra bestias darent domini arbitrio suo, sine iudicis sententia, d. l. circumcidere, §. fin. Martianus ita dominos ea lege, ut cum bestis depugnent, seruos vendere non posse, respondit, l. domini, 4. 2. de contrah. emt. P. Cohibita enim illa potestas, antiquitus necis & vitæ in seruos dominis data, neve supra modum etiam in seruos liceret saevire, l. 2. de iis qui sunt sui vel alieni iur. in §. 1. eod. apud Iustinia. statutum. ¶ Ille ¶ homicida etiam censetur, qui maleficum seu alterius criminis reum, propria auctoritate occiderit, nullam publicam habens potestatem, ca. qui cumque permittit, 23. q. fin. ca. ille gladium, 23. q. 4. hoc examinat Boerius in q. 83. num. 3. vel iussu eorum, qui habent gladii potestatem. Illi autem, qui hanc habent, vel exercere iussi sunt, ut milites, qui auctoritate ea vel hostes repellunt, vel ab iis supplicia repetunt, homicidæ non dicuntur, nec pœna sicariorum tenentur, c. de occidendis, & c. si non licet, 21. q. 5. ca. miles, eod. dum modo id exsequantur, non ratione propriæ vindictæ, vel sponte de nece aliorum gaudentes, sed ut obediât superioribus, vel ut iustam causam, quam inesse iuventibus arbitrantur, defendant. Alioquin enim, si tantum sponte sua dignos etiam morte occidant, rei sunt homicidii, c. cum minister, 23. q. 5. ¶ Qui ¶ naufragum suppresserit (sic enim legendum cum Budæo, non naufragum) legis Cornelie reus est, l. 3. §. pen. ad l. Cor. de sic. Solebant enim ut pyrææ, nau-